

DOMOVINA

Štev. 23.

V Ljubljani, 6. junija 1919.

Leto II.

Izjava načelstva JDS. glede „čiščenja“.

Načelstvo JDS je v svoji seji dne 3. junija sklenilo sledečo izjavo: Z ozirom na razne v javnosti izrečene zasebne nazore glede takozvanega »čiščenja« izraza načelstvo JDS mnenje, da je čiščenje — zlasti dokler ni dosežena popolna državna konsolidacija — potrebno, v kolikor je utemeljeno v narodnem in državnem interesu. Pri tem naj se pa ljudske strasti umetno ne razburjajo.

Dr. Korošec za zopetno rekvizicijo kmetijskih pridelkov.

Pretečeni teden je govoril v Narodnem predstavništvu ministrski podpredsednik dr. Korošec o prehrani ter tekom svojega govora naznanil poslancem, da stoji on in njegovo ministrstvo na stališču, da treba v jeseni zopet uvesti po kmetih rekvizicijo za razna živila. Povedal je, da bo spravil to svoje mnenje pred ministrski svet, kjer ga bo zastopal z vso odločnostjo.

Nam ni znano, kakšen vtisk bo napravila izjava dr. Korošca na Slovensko ljudsko stranko in na njen privesek »Kmečko zvezok«, ki oznanja ob vsaki priliki našemu kmetickemu prebivalstvu, da hoče delati za njegov blagor. Zelo verojetno je, da bodo tiste množice kmetov, ki stoje danes za farovško gospodo, njej tudi še naprej brezpogojno prisegale zvestobo, ker je več kakor verojetno, da ne bodo nikdar zvedele, kaj je govoril v beogradskem parlamentu načelnik SLS za ministrskega sedeža. Za Jugoslovansko demokratsko stranko pa ni vseeno, kako stališče zastopa v prehranjevalni politiki minister Korošec in že naprej moramo povedati, da se bodo morali naši poslanci v Demokratskem klubu z vso odločnostjo upreti proti njegovim nakanam.

Ni nobenega dvoma, da so bile medvojne rekvizicije, ki jih je izvrševala avstrijska vlada pri kmetih, ena največjih krivic, kar jih je mogla prizadati stara Avstrija kmetickemu prebivalstvu. Nasilna rekvizicija kmetijskih pridelkov, zlasti, ako se zanje določa še uradno določene cene, ne pomeni drugega, kot odpravo zasebne lastnine. Rekvizicija je tembolj krivična, ako jemlje pridelke brezobzirno vsakomur ne glede na to, ali je pridelal posestnik le toliko, kolikor bi potreboval zase in za svoje gospodarstvo ali pa toliko, da bi pridelal, ki ga zase več ne potrebuje, naprej prodajal in ž njim špekuliral. V stari Avstriji je bilo to državno poseganje v lastninske pravice kmetov toliko bolj nepošteno, ker se je izvajala rekvizicija istočasno tudi v tovarnah, ki izdelujejo za ljudstvo neobhodne potrebščine in se je izvajala napram veleposestnikom in plemenitašem le deloma, površno in z vso obzirnostjo. Prezreti končno ne smemo, kako so gospodarile razne gospodarske centrale, ki so jemale kmetu žito in živino in pozabiti ne smemo, da so se v teh podjetjih zbirali na stroške kmeta in konsumenta več milijonski

fondi zato, da so ž njimi uganjali vsakojake špekulacije in politične korupcije. O vseh teh stvarih bo še časa dovolj podrobno razpravljati v bodoče. Za danes naj zadostuje le trditev, da je naša nova država kmetickemu prebivalstvu s tem, da je ministrski svet v Beogradu odpravil vsako rekvizicijo kmetijskih pridelkov, le popravila krivico kmeticko zadnjano mu od stare Avstrije.

Ta ukrep v Jugoslaviji pa ni bil le čin pravičnosti, marveč tudi dokaz pametnega umevanja ljudskih potreb v naši državi. Ako hočemo Jugoslavijo spraviti naglo in brez največjih težav na noge, je neobhodno potrebno, da podpremo z vsemi sredstvi kmeticko pridelovanje in ga zopet spravimo v normalen tir. Kmetu moramo brezpogojno vrniti veselje do obdelovanja zemlje, ako hočemo, da bo ustvarjal tako, kakor pred vojno. Zato ni nobenega dvoma, da bi bila najbolj nesrečna tista politika, ki bi pritiskala z rekvizicijo k tlem kmeticko produkcijo in tako uničevala oni steber v državi, ki bo vsaj za prihodnjih deset let, če že ne vedno, v Jugoslaviji nosilec vse državne sile in moči.

Ko se je odpravila v Jugoslaviji rekvizicija, se je proti njej dvignil zlasti od strani socialnih demokratov velik odpor, to pa po nepotrebnem. Napaka ni bila v tem, da se je kmetu prepustilo, da je zopet sam in edino le on gospodar svoje zemlje in svojih pridelkov, marveč v tem, da se je istočasno razglasila taka svobodna trgovina, da je lahko v njej vsakdo kupčeval in barantal. Posledica je bila, da so se lotili kmetijskih pridelkov v prvi vrsti takozvani verižniki, ki so povzročili mestnemu prebivalstvu vsled navijanja cen ogromne škode. Dobička pa od te svobodne trgovine ni imel kmet, marveč le vojni oderuhi in špekulanti!

Ker je temu tako, bi moral prehranjevalni minister dr. Korošec prehranjevalno politiko urediti tako, da bi čimpreje zatrl od vojne preostalo oderuštvo, verižništvo in tihotapstvo z živili in živino. Ako tu ne bo našel prave poti, mu tudi rekvizicija kmetijskih pridelkov, katero obeta kmetom, ne bo prav nič koristila.

Odkrito povedano, mi se čudimo dr. Korošču, kako sploh more priti sedaj, ko stojimo tik pred sklepom miru, sedaj, ko je v Jugoslaviji rekvizicija živil že toliko mesecev odpravljena, zopet na nesrečno misel rekvizicije, ki jo je pri nas uvajala še stara Avstrija le v največji sili in takrat, ko je najgrši absolutizem onemogočal proti njej vsak odpor. Tudi naš prehranjevalni minister bi moral živeti z napredkom časa in uvideti bi moral, da sredstva, ki so se že med vojno v stari Avstriji izkazala kot nezadostna, krivična in nepoštena, ne morejo več priti do veljave v svobodni Jugoslaviji, kjer ne gre več toliko za »vzdržanje«, kakor za vstvaritev srečnejše in lepše bodočnosti mlade države. Novi časi zahtevajo novih potov, novih odredb in uredb, ki pa morajo vse biti utemeljene v gospodarskem položaju naših državljanov.

Uverjen sem, da bo ostalo dr. Koroščevo naznanilo o zopetni rekviziciji poljedelskih produktov le v zapisniku državnega

zboru, in da v narodnem predstavništvu ne bo našel zaslombe, ki bi mu omogočala uresničiti ta svoj namen. Ne da bi bil zato pooblaščen, mu že v naprej lahko izjavljam, da bi vsak njegov resnejši poskus zopet uvesti rekvizicijo na kmetih našel v naši demokratski zajednici na najbrezobzirnejši odpor.

Adolf Ribnikar.

Ustanovitev Kmetске Jugoslovanske Stranke.

V nedeljo so se zbrali v Ljubljani slovenski deželani, da ustanove pod imenom »Kmetška jugoslovanska stranka« novo politično organizacijo. Naš list, katerega prva in glavna naloga je zastopati koristi naših deželanov, tega dogodka ne more in ne sme prezreti.

Na Slovenskem se je že večkrat poizkušalo ustanoviti proti farovski politični organizaciji samostojne in neodvisne kmetске organizacije, z namenom, da bi razbile vsegamogočno SLS.

Da bi se bili za kmeta zavzeli še drugi posvetnjaki, da bi se bili posvetili politični organizaciji kmečkega stanu z nesebičnostjo in požrtvovalnostjo pametni rodoljubi, bi morda danes na Slovenskem že imeli mogočno podeželsko stranko; tako je pa vse dosedanje prizadevanje po samostojnosti in neodvisnosti kmetov ostalo brez uspeha. Ali bo ta nova ustanovljena Kmetška stranka v tem oziru kaj izpremenila in jeli se ji bo posrečilo ustvariti in držati krepko politično organizacijo, to bo pokazala še le bodočnost. Politično stranko ustanoviti je skoraj tako lahko kakor ustanoviti vsako društvo. Ob osnovanju vsake organizacije pa nastaja vprašanje, je-li bo novo združenje življenja zmožno. Koliko društev bralnih, gasilskih in drugih se je pri nas že osnovalo! Delovala in delujejo pa le ona, katerim se ena ali več oseb posveti, doprinaša žrtve, jih vodi in neprestano drži. To ni zahteva 1 mesec ali dva. Leta in leta drobnega, nesebičnega, mravljičnega dela je treba, ako se hoče pokazati le malo uspeha. Ravno tako je tudi s političnimi strankami. Kako malo ljudi se briga za javno vprašanje, kako pičlo je število onih, ki bi se hoteli udeleževati političnega dela, to ve samo tisti, ki živi in deluje že več let v politiki. Še za denar, dober denar, ne dobiš zmožnih in voljnih ljudi, ki bi ti mogli ustvarjati organizacijo. Malo je dobrih govornikov, še manj organizatorjev, ki bi znali segati v globočino kmetskih src ter razplamtevat njihovo dušo. V tem oziru je še na najboljšem farovška stranka, ki ima v vsakem kaplanu in župniku svojega agitatorja.

Ne poznamo mož, ki so v nedeljo ustanovili Kmečko stranko, toliko, da bi mogli o njih že danes trditi ali bodo kos stavljeni si nalogi, ali ne. Ako bo razpolagala njihova stranka z zadostnim številom nesebičnih, požrtvovalnih in za delo vnetih ljudi, ni nobenega dvoma, da njeno delo ne bo brez uspeha. Neobhodno potrebno pa je, da se njihovi ljudje tudi razumejo kaj na politiko, kajti, če bi bili v politiki le sami novinci, katerih obzorje bi ne segalo daleč čez zvonik domače vasi, bi jim šlo s politikom tako trdo, kakor gre težko od rok vsako delo, ki ga ne poznaš. Prav kmalu bi se morali voditelji nove politične organizacije prepričati, da je politika velika umetnost, ki zahteva naj-

dražje šole. Dober politik se od slabega najmanj toliko razlikuje kot dober kmet od slabega kmeta. Posebno težavna postaja politika danes, ko se moramo tudi Slovenci začeti zavedati, da smo postali samostojni in neodvisni državljani ter smo vsled tega prevzeli ne samo vse državljanske pravice, marveč tudi vse državljanske dolžnosti. Netroj najtežavnejših vprašanj stoji pred politiki naše države, med katerimi je vprašanje valute, vprašanje agrarne reforme, vprašanje trgovskih pogodb, vprašanje notranje uredbe države najbolj pereče. Za vse te stvari, ako se hočejo rešiti tako, da bo doseženo zadovoljstvo državljanov, zlasti tudi zadovoljstvo kmetijskega stanu, ni zadosti le natančno poznanje naših gospodarskih razmer, marveč so potrebne tudi še velike naru za javno delo, sploh sanjati ne more, zdrav in slaboten temelj.

Nove kmetijske stranke čaka na vseh koncih in krajih — tudi če bi se še ne hotela spuščati v reševanje velikih političnih vprašanj — med narodom samim polno dela. Tu shodi, tam sestanki, seje, razgovori. Od te strani želje, od one zopet druge. Treba posredovati pri neštetihih oblastih. Treba odgovarjati vsem, po možnosti ustreči. Brez časopisov ni mogoče držati stranke. Tisk, papir, prometna sredstva čez vse mero draga. Kdo bo nosil stroške? Kje so ljudje, ki bi hoteli stalno, nepretrgoma in skozi leta brezplačno pisati? Kdor ni nikdar organiziral, kdor ni nikdar, zapostavljajoč svoje osebne koristi, doprinesel žrtev v trudu in v denarju za javno delo, sploh sanjati ne more kako težavno, maloupešno in kako nehvaležno je to delo. H koncu konca pa pride v politiki v prvi vrsti še v poštevnost politična moč, ki edina jamči za politični uspeh. Ti imaš lahko še tako lepe misli, ti imaš lahko še tako lep program in zdrava načela, priden si kot mravlja, pošten kot sam Bog, nesebičen, požrtvovalen tako, da zanemarjaš sebe, svojo družino in svoje posestvo, a vse to ti nič ne hasne, ako nimaš v rokah politične moči v dosegu svojih namenov. Seveda, ko bi bili okoli tebe tisoči in tisoči takih ljudi, potem bi še šlo, a redke so glave takih mož.

Pred vojno je imela vso politično moč v rokah S. L. S., zato je tudi vse za njo drlo in vse se njemu pokoravalo. V bodoče nimajo naši ljudje od farovške stranke ničesar pričakovati in naj se ista še tako sklicuje na

desettisoč članov »Kmečke zveze«. V beogradskem državnem zboru predstavlja dr. Korošec s svojimi 18 poslanci tako neznatno politično silo, da je odvisen le od milosti velikih strank in da se mora on kot načelnik S. L. S. zadovoljiti že s tem, da sme pobrati raz vladne mize kako drobtinico.

Kakor stojijo stvari danes in na čemur tudi bodoče vplivne veliko izpremeniti ne morejo, leži in bo ležala glavna moč v Jugoslaviji na onih političnih strankah, ki so združene v parlamentu, v Demokratičnem klubu. Na Slovenskem prehaja odločilna politična moč na J. D. S., ker tvori ona z demokrati na Hrvaškem, v Srbiji, v Bosni, v Dalmaciji in v drugih pokrajinah naše kraljevine nerazrušljivo silo, njihovi zastopniki v parlamentu pa absolutno vladajočo moč. Kakor hitro se razreši vprašanje naših mej in zasužura naš zunanji politični položaj, je Demokratska zajednica poklicana, da postavi našo državo na zdrave kulturne in gospodarske temelje. Ob tej priliki se bo odločila tudi usoda jugoslovanskega kmetijstva in ž njo samo ob sebi tudi bodočnost našega kmeta.

Prvo vprašanje, ki ga bo morala reševati naša nova kmetijska jugoslovanska stranka, bo vsled tega vprašanje, kakšen vpliv bo dobila na J. D. S. kot najbolj mogočen politični faktor v državi. Brez nje in proti njej ne bo mogla nastopati, ker bi sicer delala sama proti svojim koristim. Ako pa je sodelovanje z J. D. S. potrebno, potem ne vemo, zakaj so možje, ki so povečini bili še pred enim tednom pristaši JDS kar čez noč osnovali samostojno politično stranko. To je tem manj razumljivo, ker je slovenska J. D. S. ponujala kmetijskim zastopnikom v stranki naravnost odločilen vpliv in ker je znano, da se Demokratski klub naslanja in prvi vrsti in pred vsem na kmetijsko prebivalstvo. Samo potek razprav o agrarni reformi v beogradskem parlamentu že zadostno potrjuje, da so nameni, ki jih zasledujejo jugoslovanski demokratje v politiki napram jugoslovanskemu kmetu, vseskozi poštene in pristržne. V celem parlamentu je Demokratski klub edini, ki hoče izvesti agrarno reformo tako, da bo ž njo postavljen mali in srednji kmet na zdrava gospodarska tla. Demokratski klub se zaveda, da zavisi srečna bodočnost Jugoslavije v prvi vrsti od sreče jugoslovanskega kmeta.

Kmetje, ki sedijo sedaj v odboru Kmetijske jugoslovanske stranke, bi vsi lahko sedeli v izvrševalnem odboru JDS, in čim uspešnejše bi bilo njihovo delo, tem hitreje in tembolje bi mogel parlamentarni Demokratski klub reševati tudi njihove posebne želje. Zdi se nam, da se v slovenski politiki danes na nekaj pozablja, namreč na to, da ne živimo več v predvojnih časih, ko je bilo potrebno, da so nastopali pred volitvami raznih vrst »samostojni« kandidati, zato da bi oslabili takrat vladajočo S. L. S. Od naših ljudi se poda v to predvojno polit. in taktiko ter se hoče brez miselno moč, ki so si jo proti - farovski elementi komaj pridobili, cepiti. Zdi se nam to ravno tako nespametno, kakor bi nespametno ravnal gospodar, ki bi prišel do posestva, pa bi ga takoj začel z družinskim prepirom razkosavati, mesto da bi ga v družinski slogi krepil in vžival. Po našem mnenju se bodo zaračunali tisti, ki so mislili, da bodo z novo politično firmo odcepili od Kmečke zveze in od S. L. S. večje število kmetov. Ne dvomimo, da bi se s smotrenim delom v J. D. S. dalo doseči veliko več v tem oziru. Nasprotno pa nastaja velika opasnost, da bodo v bodoče vsled cepljenja izgubili na svoji moči protifarovski ljudje.

Nas bi zelo veselilo, ako bi ustanovitev nove kmečke stranke pomenjala novo dobo in boljše dobo v politični zgodovini slovenskega kmeta. Po njenem delovanju in po njenih političnih uspehih pa jo bo sodil kmet in jo bomo sodili tudi mi. Eno željo hočemo ob njeni ustanovitvi izraziti.

Kmetijska jugoslovanska stranka naj nikar ne razdira in ruši tega, kar je s trudom tekoma zadnjih let organizirala in združila J. D. S.

Ako hoče nova stranka dobro slovenskemu kmetu in jugoslovanskemu narodu, naj začne svoje delo tamkaj, kamor dosedaj organizacija J. D. S. še ni segla.

Ako bo nova stranka širila svoj list, ki ga hoče izdajati, tamkaj, kjer je gospodoval dosedaj »Domoljub« ali »Slovenski Gospodar«, bo njeno delo uspešno in hvalevredno.

Ako bomo videli, da je zastavila nova stranka svoje delo v teh smereh, je bo lahko brez predsodkov pozdravil slovenski kmet in jo bomo tudi mi pripravljali. Ako bi se pa nova stranka pehala le za tem, da bi prevzela na deželi pristaše J. D. S. in njihove orga-

Milan Pugelj:

Uradno.

Trg Migovci šteje toliko ljudi, kakor večja mestna hiša, zidana za stranke. Lepa naravna lega ga dela jako prijaznega. V njem žive kmetje, obrtniki, mali trgovci in nekaj uradnikov.

Med temi nas zanima najmlajši med njimi, provizorni učitelj Pavel Srebr. Ta mladi, rjavolični, krotki in nebrkati gospod opravlja tudi službo občinskega tajnika in ima ravno danes nujno nalogo, ki mu jo je poveril zbor občinskih odbornikov v včerajšnji redni seji. V tri ure oddaljeni kmečki občini na Jelovem obhaja zadnji dan tega meseca veliko slavje pred letom dni osnova no telovadno društvo »Jelovski Sokol«. Omislilo si je svoj prapor, rdeč in ponosen, v katerega sredi se sveti zlata ptica sokol. In to je vzrok in namen veliki svečanosti.

Kakor mnogi narodni uradi, tako je dobila tudi občina Migovci povabilo, naj se udeleži slavnosti, in obenem s prijazno prošnjo, naj zabije v praporov drog zlat spominski žebelj, za katerega je treba poslati petnajst kron. Po daljši in ognjevitih debatih, med katero je prvačilo zlasti mnenje, da treba občini Migovci zunanjšega ugleda, so sprejeli občinski svetovalci predlog, naj se udeleži občina slavlja Jelovskega Sokola po županu samem, naj plača petnajst kron za zlati žebelj in naj župan lastnoročno zabije ta žebelj v imenu občinskega sveta v praporov drog. Odločno pa je temu sklepu ugovarjal poštar.

Tajnik je prejel nalogo, da mu je treba sestaviti jutri takoj zarana dopis, ki bo obsegal ta sklep. Dopoldne prideta potem še

podžupan in župan, ki ga podpišeta, in nato se ima odposlati s prvo pošto.

Mladi tajnik ima še od umivanja mokre lase, gleda še zaspano, vendar kaže njegovo telo zlasti v načinu pisanja popolno odločnost. Dvakrat, trikrat zavije in zakroži z roko po papirju in začne: Slavnemu društvu »Jelovski Sokol« ...

Tu zamuka velika siva krava, ki je ni prej opazil. Prišla je tiho po travi in zdaj gleda skozi okno naravnost vanj. In še enkrat strašno zamuka.

Tajnik se nekoliko razkači, prežene kravo z ravnilom, sede nazaj in se brani muham. Soba je preprosta, kmečka. V levem kotu od tebe, če stopiš skozi vrata, stoji velika zelena peč z dvema zapečkoma. Okoli nje je rjava klop. Od vrat do peči stoji miza, kjer mesi ob ranih jutrih gospodinja testo. Tej nasproti stoji druga daljša, kjer domači zjutraj, opoldne in zvečer jedo, če niso na polju. In ob koncu te mize na prostoru, ki se širi od peči dalje proti oknu, je tretja okrogla miza, založena s popirji, koder lazijo muhe. In ta miza je pravi občinski urad. Za njo sedi nebrkati gospod tajnik, ki nadaljuje svoje pisanje takole: Na redni seji občinskega sveta dne 19. junija tega leta se je sklenilo, da se migovska občina odzove prijaznemu povabilu jelovskega Sokola s tem, da plača 15 kron za žebelj, ki ga zabije v praporov drog na slavnostni dan njen župan, gospod Peter Kljugar. Z odličnim spoštovanjem za občinski urad v Migovcih:

Tu je šinil mimo okna poštar in obstal naenkrat na pragu — debel, nizek in potan.

»Sa« — je prišel in se zaletel z glasom — »sakralot, kaj pa delate, ljudje božji! V teh časih in — Sokol! Ali ne vidite razmer? Ne pišite, vam pravim!«

Tajnik reče nato udano: »Govorite z gospodom županom!«

»Saj tudi bom! S — s — strela! O — bom!«

Poštar dvigne pest in naglo odide. Tajnik je spis še enkrat prebral in temeljito premislil. Nato je potegnil iz mize predal, vzel iz njega belo polo popirja in prepisal nanjo besedilo. Ker je bil ravno četrtek, ki je šole prost dan, se mu ni nikamor mudilo. Vstal je, hodil gor in dol po sobi in mahal za muhami, ki so mu silile v obraz.

Najprej je pričakal podžupana, vpokoje-nega nadučitelja Oroslava Koprivca. To je bil čokat in siv mož, ki ga je tlačila naduha. V hišo je stopil zasopjen in hropeč, sedel na klop ob vratih, se opiral z rokami na palico, ki je imela za držaj izrezljano opičjo glavo, in čakal, da se mu poleže hropenje v prsih. Ko je čutil, da ima dovolj sape, se je oglasil hripavo in bolniško.

»Fronek, ali ste napisali?«

»Sem!«

»Dajte!«

In Fronek je dal.

Po izbi bi bilo popolnoma tiho, če ne bi brenčale po njej muhe kakor pred uljnakom čebele, kadar je dan solnčen in brez vetra. Gospod podžupan je bral in mrdal z ustnicami. Obenem so se majale sive pristržene brke, raztresene po obrazu in vratu, in dolge obrvi nad očmi. Ko je prebral do konca, je gledal še dolgo v pismo in rekel po temeljitem prevdanku: »No, dobro! Tako se da napraviti, to je res. No, ampak, ali bi ne bilo bolje, če bi dostavila midva tukajle zgoraj, kjer ste zapisali »Slavnemu Jelovskemu Sokolu, telovadnemu društvu na Jelovem« za besedico »društvo« kratico »td.«? To, veste, se glasi potem vse drugače!«

nizacije, pa bi njene opravičenosti nikakor ne mogli uvideti.

Cim bomo videli, da je nova kmetska stranka življenja zmožna in da je zlasti sposobna z uspehom orati na kmetih politično ledino ter ustvariti in vzdržati nekaj boljšega od obstoječega, bo J. D. S., ki šteje danes čez 20.000 organiziranih članov in predstavlja v parlamentu in v državi veliko politično moč, govorila tako, kakor je treba da govori politična organizacija, katere edini namen je dovesti naš narod v srečnejšo bodočnost. **Dokler pa takega dela ne bomo videli in dokler se ne bomo prepričali, da se bo moglo to delo vztrajno vzdržati, pa svetujemo našim pristašem in našim bralcem, naj se drže J. D. S. in svojih že preizkušenih in upeljanih organizacij!**

Naša Koroška osvobojena.

General Janković zapove prodiranje na Koroškem. Poveljnik četrte armije, general Božo Janković, je dal našim četam pred ofenzivo na koroški fronti objaviti nastopno povelje:

»Junaki! Avstrijski Nemci, dedni sovražniki Slovanov sploh, zlasti pa našega naroda in naše domovine, so se predrznili tik pred sklepom splošnega miru samovoljno in nasilno vpasti v naše kraje, v našo utrpčeno in s težkimi žrtvami osvobojeno domovino, z namero, da je iznova zasedejo in pokore.

Čast in velik ugled našega, širom vsega sveta proslavljenega, zmagoslavnega orožja ne more in noče trpeti takega nasilja naših sovražnikov. Sveta dolžnost do našega naroda in naše domovine nam nalaga, da preženemo zakletega sovražnika čimprej iz naše domovine in da neusmiljeno kaznujemo njegovo predrznost.

Uverjen, da ste vedno pripravljeni na vse napore in svest si vaše požrtvovalnosti za blaginjo in svobodo naroda ter domovine, zapovedujem, da se sovražne čete v koroških krajih s silo napadejo in z božjo pomočjo preženejo iz naše domovine in da se naš narod ter naša domovina obsvobodita sovražnika.

V tej ofenzivi bom stalno z vami in vas bom osebno podpiral z vsemi močmi, da pre-

magamo sovražnika. Zato, junaki, v božjem imenu hrabro in pogumno naprej, naprej!

Naša ofenziva se je začela.

Iz vojnih ozirov smemo poročati le toliko, kar se razglša uradno. Uradno poročilo, ki je prispelo pozno zvečer 31. maja se glasi:

Tekom 30. t. m. so naše hrabre čete zavezle Borovlje in Suhi vrh (ob severnem izhodu področnega predora). Tudi Labud je v naši posesti.

Nemci ob svojem umiku rušijo in plenijo. Vse hiše v Sp. Dravogradu so opljene. Železniške naprave so uničene.

Naše junaške čete so uplenile do sedaj okoli 20 topov raznega kalibra, veliko število strojníc (samo ena kolona je vplenila 42 strojníc), mnogo pušk, municije in tovornih avtomobilov. Ujeli smo večje število sovražnikov.

Naše izgube so razmeroma male. Čete, ki so osvobodile slovenski Korotan, prebivalstvo navdušeno sprejema. Povsod čujejo naši vojaki o grozodejstvih, ki jih je uprizarjalo podivjano nemško vojaštvo v Borovljah in Labudu, v katerih krajih se je s prihodom naših čet povrnil mir in red.

Istočasno nekako je izšlo tudi nemško uradno poročilo, ki pravi:

»V prostoru pri Labudu je sovražnik zopet pričel z napadom in potisnil naše čete na črto Lamprechtsberg, Etna vas, Šmarjeta in Kasparstein južno od Sv. Pavla. Od tu teče naša fronta nespremenjeno ob Dravi vzhodno do Podgorja in na to ob starih višinskih pozicijah. Zmeren sovražni ogenj na Velikovec, Grabštajn, Žihpolje in Zg. Dole. Iz Celovca poročajo nemški listi z dne 30. maja: V noči na danes je bilo slišati grmenje topov. Ker se oblasti pripravljajo, da zapuste mesto, se je polastila prebivalstva velika vznemirjenost. V veliki paniki je zapustilo mnogo rodbin mesto, da pobegnejo preko Št. Vida. Mnogo Celovčanov se je napolilo preko Zgornjega Štajerskega v Gradec. Jugoslovanske čete so dobile znatna ojačenja. »Wiener Allgemeine Zeitung« javlja dne 30. maja zvečer: Pred grozečim navalom jugoslovanskih čet so oblasti zapustile Celovec. Mesto se nahaja pred predajo. Z Dunaja javljajo

dne 30. t. m. nemški listi: Danes semkaj prispela hiobske vesti s Koroškega so vzbudile največjo pozornost v krogih narodne skupščine. Profesor Angerer je izjavil, da ni izključeno, da se Celovec preda Jugoslovanom brez boja. Deželna vlada je še pred njegovim odhodom iz Celovca ukrenila vse potrebno glede predaje mesta in sklenila, da ne bo posegla po oboroženem odporu. Smatra se za bolj ugodno, da zasedejo Celovec srbske čete, kakor da bi ga zavzeli kranjski Slovenci . . .

Naše prodiranje se uspešno nadaljuje.

Dne 3. t. m. je došlo sledeče poluradno poročilo:

Naše prodiranje se razvija uspešno. Zavzeli smo Št. Pavel in Št. Jurij. Sovražnik se umika v neredu. Naši letalci so s strojnícami obstreljevali umikajoče se sovražne kolone, sestojče iz pehote, topništva in avtomobilov in povzročili velike izgube. Potrjujejo se vesti, da je pri sovražniku vsled stalnih porazov nastopila panika. Eden naših oddelekov je zajel 3 oficirje in 91 mož ter zaplenil 1 gorski top, 15 strojníc, 450 pušk ter mnogo streliva za havbice in gorske topove. Nemci so zaprosili za premirje in poslali delegacijo 4 članov in sicer: konzula v nemškoavstrijskem zunanjem ministrstvu Reinleina, generalštabnega podpolkovnika Maksa Hoffingerja, ritmojstra dr. Jakoba Sigmunda Knavsja in majorja Josipa Haierja. Ukazano je, da se ta delegacija propusti skozi naše predstraže. V najkrajšem času se bodo stavili tej delegaciji naši pogoji za ustavitev sovražnosti.

Italijani na naših tleh.

V Beli peči na Gorenjskem so upeljali Italijani v šolo italijanski pouk, čeravno noben otrok ne razume tega jezika. Zaprli so župnika Zajca, ker ni hotel v pridigi hvaliti in priporočati italijanske kulture. Med Belo pečjo in Ratečami je demarkacijska črta, občanom obeh okrajev je strogo prepovedano občevati med seboj. Italijanski vojaki javno napovedujejo, da bodo kmalu šli do Jesenic.

Starec se zravna in prebere: »Slavnemu Jelovskemu Sokolu, telovadnemu društvu in tako dalje v Jelovem. Ali ste slišali? In tako dalje! Eno že imamo! Ta »in tako dalje« pomeni neko neizmernost in je v naslovih vselej jako prijeten.«

In gleda po pismu naprej in pravi: »Še nekaj, aha, pogledjte! Besedo »cenjenic« bi lahko vtaknili tukajle vmes! Vi imate takole: »Na redni seji, občinskega sveta dne 19. junija tega leta se je sklenilo, da se migovska občina odzove prijaznemu povabilu jelovskega Sokola; jaz bi vstulil besedo »cenjenic« in potem bi se glasilo takole: »Na redni seji občinskega sveta dne 19. junija tega leta se je sklenilo, da se migovska občina odzove prijaznemu povabilu cenjenega jelovskega Sokola. Ali ste slišali? To je pravo, kaj ne? No, le čakajte, zdaj bom pa jaz še enkrat vse prebral in potem bo v redu.«

Starček bere, tajnik stoji in strmi v list, ki se trese v starčevih rokah. Zopet se čuje brenčanje muh, ki se spréletajo v snopu solnčnih žarkov, lijočih skozi okno. Na dvo-rišču prične kokodakati kokoš.

Starček ustane in drsa počasi proti občinskemu uradu, k okrogli mizi, založeni s popirji. Sede, omoči pero in piše s tresočo roko na čisto polo: »Slavnemu Sokolu, telovadnemu društvu itd. na Jelovem. Občinski svet občine Migovci je sklenil 19. junija tega leta v svoji redni seji, da se migovska občina kot zavedna narodna občina odzove prijaznemu povabilu cenjenega jelovskega Sokola in da plača 15 kron za zlati žebelj, ki ga zabije na slavnostni dan v praporov drog njen župan, gospod Peter Kljugar. To daje na znanje občina v Migovcih: Oroslav Koprivec, podžupan.«

Podžupan je bral in kimal, odložil pero in rekel: »Takole! Pa naj podpiše še župan!«

Med tem je smuknil mimo okna poštar, odprl naglo vrata in obstal na pragu. Mokra pleša se mu je zasvetila in usta so se odprla, kakor bi počila svetla krogla.

»Jaz sem bil včeraj proti, salament,« govori zasopljeno, »sem danes proti in ostanem proti. Vsaka zveza s Sokolom naj se opusti!« Podžupan gleda, gleda in pravi,

»Sklep je sklep!«

In vsi trije — poštar, podžupan in tajnik — dvignejo rame visoko ter jih izpuste navzdol kakor na komando.

Nato odideta poštar in podžupan.

Tajnik čaka župana. Stopi iz sobe in hodi okoli hiše. Župan je brat kmeta, pri katerem stoji občinska uradna miza. Kot bivši profesor uživa mir svojih starih let na deželi. Stanuje v beli izbi nad vežo in na ta dan je proti jutru na novo zadremal. Po cvilečih lesenih stopnicah prestopa v vežo šele zdaj, ko se nagiba dopoldne h koncu. Suhljat je, nosi majhno sivo in špičasto brado, glavo drži po strani in gleda preko očal. Ko opazi na pragu tajnika, reče: »No, pismo je pa že, kaj?«

»Da! Napisal sem ga sam in gospod podžupan Koprivec je napisal in podpisal že tudi drugo.«

Gresta v sobo. Župan sede za uradno mizo in bere. Vmes pravi: »Dajte, prosim vas, dajte!«

»Prosim, prosim!«

»Dajte, dajte!«

»Ne razumem, kaj naj storim!«

»Ne vi, muhe, muhe!«

In župan se je naenkrat vzdramil iz bravnja in položaj pojasnil: »Nič, nič, le pri miru

ostanite. Govoril sem mimogrede, misleč samo na vsebino dopisa. Prečital sem oba in reči moram, da bi se skoro prej odločil za vašega kakor za njegovega. Čemu, prosim, ta »in tako dalje?« Kako bo Sokol na Jelovcu »in tako dalje?« In tudi ta »cenjenic« mi ni všeč, ker to ne zveni uradno, temveč privatno, kar pa ravno zavoljo tega ne sodi v uradni dopis. Konec mi je pa zopet na dopisu podžupana bolj všeč. »Z odličnim spoštovanjem«, to je nemogoče. Čakajte, napisal bom sam!«

Župan sede in piše: »Prejmi Sokol, telovadno društvo na Jelovem. Županstvo v Migovcih poroča, da se udeleži sokolske slavnosti v osebi župana, ki zabije v praporov drog zlat žebelj. Na zdar! Župan Peter Kljugar.«

Vstane, hodi po sobi, drži v rokah svoje pisanje in pritrjuje z glavo vsaki besedi. In v tem se vrne poštar s kapo na glavi, debel in obrit in zaripel:

»Kaj, vzklikne, kaj, Ali nisem dejal? Zdaj pa imate! Vlada je sokolsko društvo na Jelovem razpodila.«

»Kaj se to pravi: razpodila?« se začudi župan.

»No, razpustila!«

In vsi umolknejo in se na tihem zgrozijo. Fronček zgane vse tri dopise in gre ž njimi k oknu. Po travi se še vedno pase krava, in ko zagleda v Fronkovih rokah bele popirje, se približa — gugaje se in otepaje z repom. Svoj široki gobec dvigne na okno, zanesse spodnjo čeljust po strani od zgornje in zgrabi nerodno vse tri dopise. Popirji izginijo, a krava stopi korak nazaj, gleda hvaležno v oblake in jih zveči.

V Postojno je prišel te dni italijanski vojni minister Caviglia. Njegov obisk je baje v zvezi z razoroževanjem italijanske vojske, kar se zgodi še ta mesec.

Vstaja v Istri. Prebivalci poreške okolice so se uprli proti italijanskemu nasilstvu. Več tisoč s sekirami in kosami oboroženih kmetov je prišlo v Poreč, da se maščujejo nad gospodo, ki je poklicala italijanske »odrešitelje«. Škof Pederzoli, župan in drugi so se skrili, italijanski vojaki pa so pobegnili.

Beda v Furlaniji. V Trziču je danes 3500 prebivalcev brez zdravnik in zdravil. Tudi živil primanjkuje. Ljudstvo je obupano in glasno zabavlja čez svoje »odrešitelje«.

Italijani proti našemu prodiranju.

Italijanski listi živahno komentirajo jugoslovansko vojaško akcijo na Koroškem in alarmirajo javnost proti tej akciji, češ da bi uspeh te ofenzive bil v veliko škodo za Italijo, posebno ako bi Jugoslovani prišli v posest Beljaka in Celovca. Zato kličejo entente, naj nastopi proti tej akciji in ukrene, da se ustavi prodiranje jugoslovanskih čet.

Nujne gospodarske zahteve.

Za izvoz vina.

Slovenski kraji, zlasti na Spodnjem Štajerskem, so hudo prizadeti zaradi izvozne prepovedi za vino. Naše vino letnika 1918 je bilo slabše in manj trepčno, zaradi tega se je bati, da se vino v vročih poletnih mesecih pokvari. Zahtevamo torej pri naši beogradski vladi, naj se dovoli popolnoma prosti izvoz vina. Da se v bodoče naš vinski trg osamosvoji Nemške Avstrije, treba nam je odpreti nov trg (n. pr. Čeha - Slovaška, Poljska). V ta namen pa je treba čim bolj povzdigniti naše kletarstvo. Tudi s političnega stališča je treba dovoliti izvoz, ker narašča posebno v ptujski okolici in na mejah razburjenje in upornost proti vladi, ker se ne dovoli izvoz ter se je bati pri velikem številu prebivalcev gospodarskega poloma. Vinorejci pa se tudi boje, da nam bo italijansko vino, ki se pridno uvaža v Nemško Avstrijo, odvzelo trg.

Zmešnjave glede uvoza in izvoza.

Glede uvoza in izvoza so zadnje čase izšli ukazi, ki si nasprotujejo. Finančni minister je na eni strani prepovedal vsak promet z Nemško Avstrijo, torej tudi uvoz. Trgovinski minister pa ni izdal enakega ukaza. Vsled prepovedi finančnega ministra je začel obmejni carinski urad v Mariboru ustavljati vse blago, ki je prišlo iz Nemške Avstrije na pr. pošiljatve sladkorja, premoga, pa tudi selitveno blago naših uradnikov in drugih Jugoslovancev, ki beže iz Nemške Avstrije. Trgovci, ki so pred meseci kupili blago, ga plačali in imeli pravilne listine za uvoz od pokrajinske vlade še izza časa, ko so bili ti uradi še merodajni, ne morejo tega blaga spraviti sedaj naprej. Vsi kolodvori so vsled tega več ali manj prenapolnjeni. Obmejni policijski komisar, ki je podrejen naravnost ministru za notranje zadeve, pa razglašča, da je uvoz popolnoma prost. Istočasno pa pošilja Južna železnica vozove s pohištvo nazaj v Gradec, ker ne smejo preko Maribora proti jugu. Vsled te zmede Južna železnica ne sprejema več v nemških postajah blaga za Jugoslavijo brez beogradske izvoznice. Take uvoznice pa niti za najpotrebnejše blago, niti za preselitve po cele mesece ni mogoče dobiti. Tudi pri izvozu je nastala zmešnjava. Ministrstvo je sicer izjavilo, da so izvoznice pokrajinskih uradov za kupčije, ki so bile sklenjene pred 31. marcem t. l. še veljavne, toda obmejne komisije vračajo vse blago brez izjeme. Veliko blaga se vsled tega ustavlja in kviri. Slovenija je posebno prizadeta, ker je dobila iz dunajske kompenzacijske pogodbe silno malo, iz češke pa sploh nič blaga. Vsled tega se je naročilo našemu klubu v Beogradu, naj posreduje, da trgovinski, železniški in finančni minister skupne, lahko umljive predpise glede uvoza in izvoza izdajo, da bode trgovec vsaj tekom treh dni na jasnem. Večje pogodbe se naj rešujejo po brzojavnih predlogih podružnic Centralne uprave. Manjše

stvari pa naj rešujejo te podružnice po strogi kontroli in po navodilih centrale. Vsaka zloraba naj se strogo kaznuje.

Protiv podražitvi Južne železnice in prikrajšanju uradnikov in delavcev.

Naši poslanci so naprošeni, naj v Beogradu odločno protestirajo, ker se je dovolilo Južni železnici brez vprašanja Narodnega predstavništva, da je povišala osebne tarife za 200 odstotkov, medtem ko je ista železnica v Nemški Avstriji zvišala tarife samo za 100, oziroma za 60 in 50 odstotkov. Potemtakem mora vzdržavati Južno železnico poglavito Jugoslavija. — Istotako je treba odločno ugovarjati, da so se uradnikom in delavcem odvzele vse ugodnosti, ki so jih imeli dosedaj na železnicah.

Srbski samostojni tarif.

Vse naše javno življenje je hudo prizadeto, ker se je vpeljal srbski avtonomni tarif za izvoz in uvoz napram sovražnim državam. Kakor odobravamo, da se vezi z Nemško Avstrijo pretrgajo, vendar smatramo, da je vpeljava srbskega avtonomnega tarifa za slovenske dežele silno obremenilna. Ta tarif namreč obdačuje celo vrsto živil in predmetov, ki jih v naši državi primanjkuje in se vsled tega morajo uvažati, na pr. sladkor, sol, vžigalice, papir, pisarniške potrebščine, stroji itd. Vse to podražuje življenje in sili nasprotno državo, da mora dovoljevati svojim nastavljenecem vedno višje draginjske doklade. Vsled tega seveda oni dohodki, ki jih ima država izven vpeljave carin, izginejo v obliki draginjskih podpor in državi popolnoma nič ne koristijo. Z uvedbo carine se je mislilo udariti neprijateljske države, doseglo pa se je nasprotno. Udarjeno je naše prebivalstvo, ker mora ono samo plačati carino, dočim je neprijateljskim tvrdkam vseeno, ker prodajo blago za isto ceno, kakor če bi ne bilo carine. Carino plačuje le naš človek in jo prevlači na porabnika. Odločno ugovarjamo, da se je vpeljal ta avtonomni srbski tarif, ne da bi se vprašalo za mnenje parlament ali se zaslišalo pokrajinske činitelje. Zahtevamo, naj se uporablja zopet stari avstrijski avtonomni tarif brez poviška. Iz njega pa se naj črta vse, kar obdačuje dnevne potrebščine in uvoz vseh surovin. Imenovana carina je popolnoma fiksaličnega značaja. Vzgojnega nimamo ničesar na sebi; trgovskih zvez z antanto še ne more provzročiti, ker promet za enkrat še ni mogoč. Nujno bi bilo tudi želiti, da se carinsko vprašanje izroči trgovinskemu ministru in odvzame finančnemu. Le pobiranje carine je stvar carinskega urada, ki se naj uredi popolnoma samostojno.

★

Glede teh zahtev je poslalo načelstvo Jugoslovanske demokratsek stranke beogradski vladi in Demokratskemu klubu odločne predloge, ozir. spomenice.

Dopisi.

Iz Dola pri Ljubljani. Pravi škandal za tukajšnje okolice je prevoz čez Savo pri vasi Gradovlje v Dol, katerega oskrbo ima tukajšnji zagrizeni Nемец tovarnar Jungkunz. Ako bi bil kje na Koroškem med svojimi Germani, bi najbrže se bolj brigal za take reči, kakor pa v Jugoslaviji, ki jo iz dna duše sovraži. Priznanašanje Germanom pa v sedanjih časih v Jugoslaviji ni na mestu, saj, ako mu ni prav, lahko pobere svoja šila in kopita in jo odkuri med zverinske Korošce, oskrbo mostu naj pa prepusti komu drugemu. — Prejšnji lastnik iz Gradovelj, posestnik Loboda, je vsaj skrbel, da je bil most in prevoz čez Savo v redu, pod Jungkunzem je pa tako zanikern, da zasluži najhujšo grajo. Kdor poskuša priti v Dol, je vedno v smrtni nevarnosti, da ne izgine v savskih valovih. Vsakih 14 dni pusti to brv flikati s par deskami, vsak teden je pa most podrt. Tak most, ki leži 6 metrov nad vodo in ki se zaguga ob vsakem vetru, naj bo za ljudi varen?! Ravno taka beračija je tudi s čolnom, ki prevažata potnike, vedno je luža v njem. Čudno se nam zdi, da se za to podrtijo ne briga pristojna oblast, okrajno glavarstvo za ljubljansko okolico, saj obiskujejo otroci iz Gradovelj in Gostine šolo v Dolu. Jungkunzu naj se kar kratkomalo ukaže, da zabije nekaj stotakov v to svojo zanikrnost, ker si je

nabral tisočake v Jugoslaviji, katere bo najbrže odnesel ob svojem času med svoje isto-krvne brate!

Iz Sodražice. Kakor sem že zadnjič poročal, je vlada za Slovenijo odstavila sloviti šusteršičijanski občinski odbor in imenovala gerentom gosp. Jur. Drobniča. Seveda ni to izvestnim »Alešem« nič kaj preveč všeč in sedaj stikajo glave, tuhtajo in tuhtajo, od Kajfeža do Pilata hodijo povpraševati za dober svet, ter se otročje nevedno povprašujejo: »Zakaj so nas odstavili? Mi se bomo pritožili!« O vi revčki, kar smilite se nam! Tako zaslužni možje, pa taka črna nevhvaležnost! Da, kar pritožite se, in sicer na »Korla« se pritožite, (sedaj mislim je v Švici), mogoče ima še kaj zaslužnih križcev, da vas z njimi nagradi, ker ste vso vojno dobo tako pridno delali za vašo preljubo majko — Avstrijo, ki naj ji Bog da večni mir in pokoj in ž njo tudi vam, vi zaslužni »krščanski možje«! No, saj Bog bo Vas kot »krščanske možje« že pustil v miru, ampak — hudič ta, ta! Ta bo pa Vaše črno - žolte duše obračal na raznju. Nič se preveč ne vznemirjajte in če le mogoče mirno uživajte zasluženi pokoj. Kar se tiče mož, ki jih je vlada imenovala v obč. odbor in ki jih imate za liberalne, vemo, da so bolj krščanski, kakor pa nekateri odstavljeni takojimenovani »krščanski možje«, ki imajo vero, katera uči ljubezen do bližnjega le na jeziku, v srcu in dejanjih so pa največji brezbožneži. G. kaplanu, ki so ga najeli »Aleši« in kompanija, pa priporočamo, da je bolje, če ostane s tisto polo (saj se razumemo?) doma, ker s šusteršičijansko bando noče imeti dela noben zaveden, pošten Jugoslovian. Tudi se nekateri možje danes kesajo, da so podpisali oni šusteršičijanski protest, napravili so to, ker so prvi hip mislili, da je kaplan pravi mož S. L. S. in ne šusteršičijanec. Avstrijskih šusteršičijancev pa mi prav nikjer radi ne vidimo. Vedite, da se danes zida nova država Jugoslavija in umevno bode pač, da ne morejo biti na vodilnih mestih kakor na pr. v obč. odboru trdovratni šusteršičijanci. Niti pred oltar bi jih ne smeli pustiti, ker niti tam ne izpolnjujejo škofovih ukazov tako, kakor bi bilo želiti od pravih Jugoslovancev. Tako bi mi na pr. prav nič ne vedeli o pobožnostih, ki se imajo vršiti po ukazu škofa za blagor domovine, če bi slučajno ne brali o tem v listih. Ne samo, da so nekateri (?), ko je župnik bral omenjeno škofovo odredbo, precej glasno kašljali, marveč tudi zato, ker je bil pri tem izvanredno tih.

Žiri. Pristaši V. L. S. so imeli dne 25. m. m. pri nas zaupno zborovanje za svoje pristaše, na kojem so se baje zedinili šusteršičijanci in radikalc, ki so bili dosedaj v sporu pri naši županski in aprovizacijski aferi. Kako bodo delali zanaprej, bomo videli. Nimamo namena voditi strankarskih bojev, ako se nas ne bo izzvalo. Opazovalo pa se je zadnji čas, da imajo župnik in njegovi ožji pristaši neke gotove »gospodarske« ideje, ki očitno merijo na to, da bi se ustvarjala nepotrebna konkurenca tam, kjer ni umestna, to je pri podjetjih, ki niso v rokah njegovih ožjih somišljenikov. S tem bi radi upeljali zopet oni surovo zlobni strankarski boj, ki skuša uničiti političnega nasprotnika. Gospodje, to ne rodi dobrega sadu, prihajajte mar z novimi načrti in napravite kaj občekoristnega, česar še nimamo! — Velik del naše občine je še vedno od Italijanov zaseden, smo torej neposredni njih mejaši. Iskreno želimo, da bi se ti sosedje kmalu umaknili. — Pozivu k orožnim vajam so se od nas odzvali vsi naši možje in fantje. Želimo pa iskreno, da bi se kmalu določile stalne meje na Koroškem kakor proti Italijanom, da bi ponehala negotova napetost ter divje pobijanje, da bi nastopile zopet urejene razmere, v kojih bi bilo mogoče brezskrbno delati in ustvarjati napredku pot. — Slaba letina se nam obeča, ker je po južni zimi nastopila mrzla pomlad. Sedaj koncem maja nam gospodarji mrzla burja, ki nam prinaša skoro vsako jutro slano. Trava in detelja je močno zaostala in zamorjena ker primanjkuje tudi dežja, bo prva košnja skrajno slaba. To pa je za naše kmetijstvo, kojemu je živinoreja glavna panoga, najtežji udarec.

Iz Zužemberka. Dostikrat se sliši tožbe, da naše ljudstvo še ni zrelo za svobodo, da nima zadostno razvitega čuta za lastno državnost in da nima smisla za svoje nove dolžnosti napram naši novi državi. To je

kvečjemu le na videz ali le deloma res! Če pa stvar le nekoliko premostrimo, se bomo hitro prepričali, da riba pri glavi smrdi in da je kdo drugi prav gotovo bolj kriv od našega prebivalstva, in da imajo morda uprav gotovi tukajšnji predstavitelji naše države dosti manj smisla za svoje dolžnosti napram nji kot pa tisto naše ljudstvo, ki se mu toliko očita. Mi se bomo omejili na razmere v našem okraju! Pri nas je, — kakor znano — šusteršičjanizem bolj cvetel in še cvete kot sploh kje. Vsi naši župani so do malega bili in so po večini še vedno šusteršičjanci. Ravno isto velja o našem duhovništvu. Da se naše učiteljstvo, zlasti v zadnjem desetletju, narodno in kulturno ni moglo prosto udeleževati, tega se mu ne more šteti tako hudo v zlo v očigled utesnjevanju svobodnega udeleževanja njega umstvenih sil pod šusteršič-Lampetovim in avstrijskim režimom, ne glede dalje tudi na to, da treba temu, za kulturni napredek ljudstva tako važnemu stanu preje zboljšati njega žalostni gmotni položaj, da se ga tako oprosti gmotnih skrbi, — kar je že zadnji čas, — kajti šele potem bo mogel ta stan uspešno delovati tudi zunaj šole na prosvetnem polju. To pot hočemo spregovoriti par besed o naših glavnih predstaviteljih države SHS. Tu pride v poštev posebno naše glavarstvo! To bi moralo v prvi vrsti pokazati, da je glavarstvo kraljestva SHS in ne več avstrijsko. Mi pa tega prav malo oziroma nič ne opazimo. Poslovanje je veliko bolj birokratsko kot je bilo. Prejšnji upravitelj glavarstva novomeškega je bil, čeprav Nemeč in človek, ki mu ne moremo baš očitati prevelike vneme za urad, vendar le takten z ljudmi in pritožb o njegovem poslovanju skoro ni bilo. Vse drugače je postalo pod njegovim slovenskim naslednikom. Če se je prejšnji glavar pajdašil z največjimi preganjalci in izkoriščevalci našega ljudstva, se z ozirom na tiste žalostne avstrijske čase, kar nič ne čudimo. Niti zahtevati nismo mogli, da bi tak baron Rechbach drugače postopal! Toda on je vsaj svoje uradne dneve v redu vršil, njegov naslednik pa jih ne vrši v redu in kaže za svoje tukajšnje prebivalstvo dosti manj smisla kot njegov prednik in nemški baron. Toda kar ljudi naravnost pohujšuje, je njegovo debelo prijateljstvo z bivšim pri ljudstvu radi neljudskega in prebivalstvu sovražnega postopanja med vojno tako splošno obsovražanim županom Vehovcem. Danes so rak rana na mladem svehem telesu naše Jugoslavije naši šusteršičjanci, katerih prototip je uprav Vehovec. In da s tako pronosirano osebo občuje, rekli bi tako demonstrativno glavar države SHS, to gotovo ni po tem, da bi se mogel dvigniti njegov ugled v okraju in pri ljudeh smisel za državo, ki jo predstavlja. Človek, ki se ga tu vse ogiblje razen kliče šusteršičjancev, je zaupnik glavarjev in druge gospode pri glavarstvu, ki tiči, kakor se iz tega tudi razvidi, še globoko v avstrijskemu. To napravlja slab utis pri ljudeh, zlasti ko vidijo, da ima glavar časa za Vehovčeve pogostitve ob svojih uradnih dneh cele popoldneve. svoj uradni dan pa opravi dostikrat prej ko v par urah. In tako vidimo to gospodo v tesnih stikih s človekom, čigar lepe stvari zlasti iz za časa med vojno, so ji dobro znane. Tako zlasti, da ga je avstrijska vlada nagradila, — je že vedela zakaj, — s tem, da mu je v sami njegovi hiši od vojaščine oprostila kar pet oseb. Menda zato ga mora nagraditi tudi Jugoslavija, čeprav je odpovedal »Slovenca«, ker je bil za narodno osvobodjenje iz avstrijske sužnosti in se naročil na »Resnico« in »Novice«, kakor je to storil tudi njegov vredni drug in župni upravitelj Gnidovec, ker so bile za Avstrijo in habsburške trinoge. Komisija za klasifikacijo konj je njemu, kmetskega mogotcu, pripustila kar celo število konj, ubog invalid, majhen gruntar, ki ga je vojna gospodarsko in telesno strla, pa ni bil vreden, da bi mu država v nadomestek dala mesto šepaste in nerabne kobile vsaj eno porabno

žival. Pritožba je odšla že bogzna kdaj na glavarstvo in sedaj stvar visi ter se bo vlekla tako, da bo morda rešena o sv. Nikoli. Tako se ne sme postopati, ako hočete, da bo ljudstvo dobilo spoštovanje do oblasti. Mi opozarjamo vlado in merodajne kroge na te razmere, da jim posveti primerno pozornost in da napravi red. O naših gnilih razmerah bomo še govorili in če ne bo drugače šlo, bomo vporabili tudi operacijski nož, ki ga imamo nabrušenega in pripravljenega.

Iz Kočevja. (Drobnovice.) Drugo nedeljo v maju so napravili klerikalci, ki v naših krajih stoje pod vodstvom znanega republikanskega agitatorja kaplana Škulja, shod v Kočevju ter naročili iz Ljubljane glavnega gromovnika Moškerca. Navzlic 14dnevni agitaciji je prišlo na shod poleg prirediteljev še — sedem ljudi, od teh trije naši, gledat, kaj bo. Vpričo tako ogromne udeležbe se seveda shod ni mogel vršiti. Vsa klerikalna trobila o tem previdno molče. — Naš premogovnik, v katerem je zaposleno blizu 1000 delavcev in ki je bil od nekaj po svojih delavcih trdo slovenski, se polagoma pa sigurno ponemčuje. Med najhujšimi mestnimi kočevskimi oderuhi in socijalističnim vodstvom delavstva vlada naenkrat prisrčno razmerje in 1. maja so vsi ti oderuhi posetili z rdečim nageljnem v gumbnici socijalistično veselico, ki je imela popolnoma nemški značaj, navzlic temu, da je še nad polovico delavstva Slovencev. Tako so se pridružili kot povsod po Slovenskem tudi na Koroškem socijalni demokratje najhujšim razdiralcem Jugoslavije, zagrizenim Vsenemcem. Tako ve sedaj vsak človek, kaj in kdo so socijalisti. — Somišljeniki JDS v Kočevju so mnenja, da moramo Slovenci na Kočevskem zastopati najprej državne, narodne in gospodarske interese, strankarske pa prav v zadnji vrsti. Zato smo za skupno delo brez razlike strankarske barve. Socijalisti so skupno delo prvi odklonili, češ, da sta kmet in meščan njih najhujša sovražnika in vsled tega ne moreta sedeti z njima za skupno mizo. Storili so to vsled tega, ker iščejo zavezništvo s kočevskimi Vsenemci, katerega so mej tem že srečno našli. Torej rajši s tujcem kot pa z istokrvnim bratom! — SLS na Kočevskem, zlasti pa v mestu Kočevju, ne pomeni dosti, tudi v izbiri političnih sredstev ni preveč rahločutna, vendar pa čuti toplo narodno in zato pristaši obeh strank v najnih skupnih vprašanjih postopamo skupaj kot ena enteta. Te dni ustanovimo skupno družabno, izobraževalno in kulturno središče, »Jugoslovansko Čitalnico«. Na čelu pripravljalnega odbora stojita predsednika obeh strank in sicer dr. Sajovic kot predsednik, gimnazijski ravnatelj Watzl pa kot podpredsednik. — Mlajša struja med Kočevjarji je prepričana, da dobe Kočevjarji lastno republiko, katero naj bi seveda mi Jugoslovani redili. Določili so že predsednika v osebi tukajšnjega glavnega tozadevnega agitatorja, advokata dr. Hans Arkota, čigar prednik je seveda krog Ribnice še krave pasel in je torej slovenske krvi. Kot mrzel curek na to bedasto upanje je učinkovala te dni raznešena govornica, da so naši vjeli nad 40 Kočevjarjev na koroški fronti, ki so se z orožjem v roki bojevali proti Jugoslaviji in da je vse do zadnjega zadela zaslužena kazen.

Iz Kočevske Reke. Naši Kočevjarji se še vedno niso vsi sprijaznili z Jugoslavijo, zlasti vsled tega, ker posamezni hujšakači na tihem vedno rujejo. Posebno iz mesta Kočevja izhaja ta gonja. Ko so naši na Koroškem bili zahrbtno napadeni, so se silno veselili ter prikrito namigavali, da bomo »leteli« kmalu vsi Slovenci iz Kočevskega. Tudi o Italijanih in kočevskem premogokopu, katerega da bodo baje Italijani zasedli, se je proti sredi meseca maja nekaj šepetalo. Ko pa so sedaj naši na Koroškem dali Nemcem to, kar so iskali, so se kar potuhnili. Vendar nas je Slovencev, zlasti posestnikov, na Kočevskem že toliko, da z »letenjem« ne vemo, če bo kaj. Tudi častiti naš župnik Kraker se še vedno

odlikuje v prijaznosti nasproti Slovencev in Jugoslaviji. Ko se je zadnjič neka ženica iz Mlake hotela slovensko izpovedati, je linico zaprl in jo zapodil, češ, da Slovencev on ne bo poboljševal. Ker kaplana ni, bil bi tudi že skrajni čas, da poseže vmes knezoškofijski ordinarijat, ki tega hujšakača sigurno dobro pozna, navzlic temu, da se navzgor hlina in dela, nedolžnega. — Rečan.

Iz Poljan nad Škofjo Loko. Občni zbor Kmetskega bralnega društva v Poljanah se vrši z običajnim dnevnim redom in volitvijo novega odbora na binško nedeljo popoldne ob 3. ali 15. uri v društvenih prostorih pri Polnovcu. Društvo, par let pred vojsko ustanovljeno, je jedva začelo s svojo knjižnico vspešno delovati. Iz tega društva se je širil med ljudstvo duh napredka in svobode, kar nekaterim, seveda, ni bilo všeč, pred vsem seveda, tedanji avstrijski vladi, ki je vsak napredek in samoosvojitve zatirala, kar se je le dalo. Zato je pa društvo tudi prišlo takoj začetkom vojske pod nekako policijsko nadzorstvo. Med vojsko je pač životarilo toliko, da se je ohranilo. In zdaj, ko prosteje dihamo, ga hočemo zopet oživeti in delati v naprednem, svobodnem duhu; knjižnico zopet spopolniti kakor tudi časopise po potrebi. Pridite tedaj vsi, možje in žene, fantje in dekleta v nedeljo popoldne na občni zbor. Tam se razgovorimo še podrobneje o vsem, kar treba. — V zadnjem dopisu iz Poljan se je omenilo napravo elektrike, katere delo prav lepo napreduje. Če tudi se je med vojsko moralo veliko pretrpeti in prestat pred raznovrstno armado, ki se je valila skozi dolino, posebno vasi v dolini in ob cesti so bile hudo prizadete. No, ni se samo prestalo, mislilo se je poleg vseh skrbi še vendar na napredek občine. Občina, prej zadolžena, da joj, je danes prosta vsakega dolga, ima lepo premoženje v stavbah, lepo novo štirirazredno, moderno šolsko poslopje; stara šola je last občine itd. Da so ljudje plačali ves dolg, in danes vsak hvali ta ukrep, je zasluga občinskega odbora, pred vsem našega župana Demšarja. On je prišel na to pametno misel, ki je vsega priznanja in hvale vredna. Misliti moramo, da bodo prišle nad občino pozneje, ko se vse uredi, še marsikake težave, ki jih bo pa zdaj lahko zmogla, ne da bi se preveč občutilo, posebno pri davkih in tudi drugače. Kakor se bere in sliši od vplivnih strani, bo občinom odkazan poslej veliko večji in obširnejši delokrog; tudi bodo občine veliko večje, to je, da se bo več manjših občin združilo v eno. Tako smemo pričakovati, da se z našo, poljansko občino, združi javorska. Seveda bodo s tem nastali tudi stroški in tedaj se bo pokazalo, kako pametno je postopal župan Demšar, da se je plačal dolg, ko je bilo dosti denarja, da nobeden ni občutil pri tem kakšnega prehudega bremena. Pa tudi splošno se je trudil in varoval župan Demšar med vojsko svoje občane, da se je, kakor se sliši, drugod slabo živelo; tu pri nas prav dobro shajalo glede prehrane. Vselej se je potegoval, če je bilo le katerega možno oprostiti vojaške službe. Dostikrat je delal v svojo škodo. Tedaj je bil mož skozinskož na svojem mestu. Za vse dobrote, skrbi in trud je dostikrat v zahvalo moral preslišati od nevednih ljudi zabavljanje. Pa kar je res, je res, on se je trudil, da se več ni mogel, varoval svoje občane, kar se je dalo. Zato mu pa tudi s tega mesta bodi izrečeno javno priznanje in zahvala.

Iz Bele cerkve. Dne 13. aprila t. l. je bil shod, kjer se je ustanovila »Kmečka zveza«. V svojem govoru je šempeterski župnik Vovko poudarjal, da se istočasno ustanovi podružnica Kmetske zveze za občino Bela cerkev. Ker ga za to ni nihče pooblastil in tudi nikogar nismo poslali na shod, da bi zastopal našo občino, prepovedujemo njemu prav odločno, da bi brez nas na naše ime on kaj ustanavljal. Če se nam bo zdelo potrebno za nas ustanoviti kako kmečko organizacijo, bomo to storili že po potrebi sami v svoji občini zase! Nikakor pa naj ne misli

ta možak, da ga bomo tudi mi pomagali prati šusteršičevih pregreh pred javnostjo, zakaj nam so se odprle oči, da ni dobro voziti z ljudmi, ki so pomagali kovati protideklaracijske proteste v trenutku, ko se je šlo za osamosvojitve našega naroda. Če so pa šempeterčani še tako slepi, da grede takim ljudem na lim, jim pa ni pomoči. Kmečki zvezi v Št. Petru je le čestitati, da ima tako zavedne Jugoslovane v svoji sredi.

Več občanov.

Od Dev. Mar. v Polju. V pojasnilo na članek: Vprašanje na poštno ravnateljstvo (tičoč se bivše poštarice g. Drakulič iz Dev. Mar. v Polju, predstavljene v Zagorje) se doda sledeče: Omenjena oseba je bila več ko dvoživka, kajti v dotiki z narodnimi krogi se je delala vneto narodnjakinjo, obenem je bila pa kuhana in pečena v znanih šusteršičijanskih krogih, a v vsenemških krogih, posebno pri uradništvu vevške papirnice je bila skozinsko čistokrvna Vsenemka. Sovražila je osobito srbski narod, katerega ni nikoli drugače nazivala, kot s tatovi, roparji in morilci, sploh je vse Srbe brez izjeme klasificirala kakor kak izvržek človeštva. Ob izbruhu vojne proti Srbom je imela celo tako žalostni pogum, da je javno na cesti osebe, o katerih je znala, da so bile narodnozavedne ter s Srbi simpatizirale, napadala, ravno tako je tudi pridno sodelovala pri preganjanju in kovanju ovadb narodno zavednih Slovencev. Kako se strinja z ogabnim značajem te narodno tako podle ženske, da hoče služiti v naši troedini državi, ker je tako smrtno sovražila vse, kar je slovenskega, zlasti pa naše mile brate Srbe. Čudno je vsled tega, da jo poštno ravnateljstvo nekako protežira s tem, da jo je prestavilo v rojstni kraj. Pomilujemo pa z dnu srca Zagorčane, da so dobili v osebi sedanje poštarice g. Drakulič ostudnega kameleona, ki mu ni bilo nič sveto, niti materin jezik, ki ga ljubi in spoštuje vsak kulturno še tako nizko stoječ človek.

Trgovina in industrija.

Bakreni rudnik v Hercegovini. V Splitu se je ustanovila družba, ki začne izkoriščati bakreni rudnik v Budišnji Ravni (Hercegovina). Iz tega rudnika so Angleži že pred 20 leti izvažali baker.

Jugoslovanski kreditni zavod r. z. z. o. z., ustanovijo trgovci in obrtniki v Ljubljani. Namen jugoslovanskega kreditnega zavoda bo, preskrbovati srednjega in malega trgovca in obrtnika s cenim kreditom in nabavljati skupno tudi blago za nje. Deleži so po 100 K in je doslej že nad 150.000 K deležev podpisanih, zagotovljenih pa že za 500.000 kron. Do ustanovitve, ki se izvrši kmalu, se upa, da bo podpisanih še več deležev. Tak kreditni zavod, ki bo štivil baš srednjega in malega trgovca in obrtnika, je nujno potreben v dobi, ko se začena trgovina in obrt zopet razširjati.

2 milijona kredita trgovcem. Naše ministrstvo je odobrilo predlog, da se dovoli trgovcem 2 milijona frankov kredita za naročanje blaga iz Francije.

Izgube Južne železnice. Južna železnica je imela v lanskem poslovnem letu primanjkljaja 12 milijonov in 159.000 K. Med vojsko je tlačnila armadi ter zahteva sedaj zaman od vojaške oblasti 252 milijonov odškodnine.

Davek na vino in žganje se uvede enoten za vso našo državo.

Svobodna trgovina se prepove v naši državi, da se napravi konec nezdravemu veriženju in navijanju.

Poverjeništvu za promet v Sloveniji je razpuščeno. Na njegovo mesto je imenovan komisariat prometnega ministrstva. Za komisarja s sedežem v Ljubljani je imenovan dosedanj poverjenik Peter Romavh.

Kmalu bomo imeli zopet dovolj drobiža. Vrhovno italijansko poveljstvo je prepovedalo v zasedenem ozemlju rabo železnega, bakrenega in nikelnjastega drobiža.

Ameriški kredit naši državi. Amerika je ponudila naši osrednji vladi 6 milijonov kron kredita za nakup raznega blaga, ki se bo

razdelilo med prebivalstvo južne Srbije, ki je med vojsko največ trpelo.

Petrolej pride! Iz Amerike so že na potu velike pošiljatve petroleja. Prva pošiljatev je že na Reki. Hrvatska dobi prva; in sicer 140.000 sodov, ki se razdele po občinah. Za Hrvatsko pride takoj na vrsto Slovenija. Upajmo, da se pošiljatev ne polaste verižniki.

Tovarna za ovratnike, manšete in kravate, katero je imel dosedaj na Dunaju Slovenec Zupančič, se premesti v Zagreb.

Dopisi.

Politične vesti.

Narodno predstavništvo. V seji dne 28. m. m. je hotel vodja naših soc. demokratov Anton Kristan zanesti protidržavno kritikovanje tudi v naš parlament. Izjavil je, da bo glasoval proti začasnemu državnemu proračunu. V utemeljevanju je napadal vlado in ministre. Ministrski predsednik Protičić ga je dostojanstveno, a krepko zavrnil, češ, da zna samo kritikovati, ne ve pa povedati nobenih stvarnih navodil. Vprašal je Kristana, kako more dajati vzore za boljše vladanje, ker je znano, da v deželah, v katerih imajo odločilno besedo socialisti, je položaj še dosti slabši kot v naši državi. Med splošnim odobravanjem parlamenta je ministrski predsednik zaklical Kristanu, da se njegovemu govoru pozna, da govornik ni bil nikdar v vojni, niti ni vsled vojne trpel, ker drugače bi pač ne mogel tako govoriti proti državi, ki je vstala iz najhujšega trpljenja.

Prvo zunanje posojilo naše države. Naš parlament je pooblastil finančnega ministra, da najame v inozemstvu eno milijardo posojila za prehrano in finačne potrebe države.

Novo poštno ravnateljstvo za Dalmacijo bo imelo svoj sedež v Splitu.

Italijani povsod spletkarijo. Sedaj so prišli na sled, da se je italijanska misija na Dunaju zadnje tedne tajno dogovarjala z Madžari. Italija je baje dovažala madžarskim komunistom živila in streljivo v svojih živilskih vozovih. Vsled tega je prišla v nasprotje z antanto, ki hoče Madžare obkoliti. — Torej ne samo z Nemci, temuč tudi z Madžari so Italijani v zahrbtnih zvezah.

Čehi se iznebijo Italijanov. Dosedaj je bil organizator in poveljnik čeho - slovaške vojske italijanski general Piccione. Sedaj je postal načelnik generalnega štaba francoski general Pelle, a Piccione je užaljen s svojo laško misijo odšel. Vezi med Čeho - Slovaki in Italijani so se baje zrahljale poglavitno v prilog Jugoslovanom. Pozdravljamo to spremembo, ker Francozi zasledujejo čim tesnejše zbliznanje Čeho-Slovakov, Jugoslovanov in Poljakov proti Nemcem.

Čehi proti oderuštvo. Pravosodni minister Soukup je predložil ministrskemu svetu zakonski načrt, naj se zločini oderuštva sodijo po prekem sodu v 24 urah. Obsodjenčovo premoženje se izroči za 3 leta državnemu nadzorstvu.

Ogrski Nemci si žele pod Jugoslavijo. Nemški časopisi v Banatu zahtevajo ljudsko glasovanje, kam naj pripada Banat s Temešvarom vred, ker so prepričani, da se bo ogromna večina izrekla za Jugoslavijo. Zadnje vesti pa poročajo, da so se vsi Nemci v Banatu že v zasebnem glasovanju izrekli za priklopitev Temešvara naši državi.

Za zvezo med Madžari in Jugoslovani se zavzema bivši ogrski prehranjevalni minister princ Windischgrätz. Izjavil je, da potrebuje Ogrska iskrenih vezi s sosedi, v prvi vrsti pa z Jugoslovani. Jugoslovansko-ogrsko zveza, ki bi mogla imeti celo nekako skupnost v ustavi, bi po njegovi sodbi prinesla obema državam velike gospodarske in politične ugodnosti, predvsem pa bi zagotovila trajno mir. Jugoslovani naj bi rešili Ogrsko boljše viza.

Rusi nam čestitajo. V Beograd so prišli zastopniki raznih kulturnih in političnih

društev, da čestitajo v imenu ruskega naroda naši vladi k osvobojenju in ujedinjenju Jugoslovanov. Med odposlanci je bil tudi Slovenecem dobro znani grof Bobrinski.

Nemčija bo morala podpisati mirovno pogodbo. Najmogočnejši zastopnik v mirovnem zboru, Anglež Lloyd George, je izjavil: Nemčija mora podpisati mirovno pogodbo, ako ne tu v Parizu, pa v Berlinu!

Tedenske vesti.

Pojasnilo. V poročilu o ustanovnem zborovanju neodvisne kmečke stranke je tudi omenjeno, da sta med drugimi v odbor izvoljena gg. Lovro Petovar v Ivanjkovcih in Joško Rajh na Moti. Ta dva gospoda nam sporočata, da nista člana nove stranke in torej tudi ne moreta biti odbornika, ampak sta slejkoprej organizirana v JDS.

Dve novi krajevni organizaciji JDS. Po zaslugi g. dr. Dimnika v Krškem sta se ustanovili za Čatež in Cerklje dve samostojni krajevni organizaciji Jugoslovanske demokratske stranke. Krajevna organizacija v Čatežu šteje že blizu 100 članov ter ima sledeči odbor: predsednik Iv. Mustar (Vel. Malence), podpredsednik Matija Kožar (istotam), tajnik Fr. Zevnik (Čatež), odborniki: Ant. Kolar (Vel. Malenca), Baškovič Fr. (Mrzla vas), Jos. Jalovec (Globočice), Andr. Volk (Sobenja vas), Blaž Tomše (istotam), Jos. Tonkovič (Zejno), Fr. Volk (Dobeno), Mart. Zobarič (Prilipe), Jure Tomše (Kraška vas), Jos. Jalovec (Stankovo) in Jos. Tomše (Čatež).

Novo krajevno organizacijo JDS. na Štajerskem. Mariborsko okrožje šteje do danes 36 krajevnih organizacij Jugoslovanske demokratske stranke. Večine teh je ustanovil prof. Voglar povodom javnih shodov. Škoda, da nimamo v naših vrstah več tako neumorno delavnih vodilnih mož. Izmed ustanovljenih k. o. dosedaj še niso bile objavljene sledeče: Studenci pri Mariboru, Brezno, Slivnica, Ptujška Gora, Majšperk, Sv. Barbara v Halozah in Polenšak.

Naše meje na Štajerskem in Koroškem. Maribor in Radgona jugoslovanski mesti. Dne 3. t. m. sta prišla v Maribor dva francoska častnika od antantne misije generala Segreja z Dunaja. Obiskala sta okraj glavarja dr. Lajnšiča, vlad. komisarja dr. Pfeiferja, generala Maistra in škofa ter sporočila uradno vest, da je mirovna konferenca v Parizu priznala Maribor in Radgona Jugoslaviji. Iz Pariza se poroča, da se bodo natančne meje Nemške Avstrije napram naši državi in Italiji določile šele pozneje. Toliko pa je že sedaj gotovo, da gre meja na Spod. Koroškem nad Pliberkom (kaj pa Velikovec?) in nad Labudom, od tam čez Dravo na vrhove gorovja ter nad Mariborom in tik nad Radgono do madžarske meje. Vsa železnica Špilje-Radgona ostane naša. (Kaj pa Prekmurje?)

Preki sod za vojaške begunce je razglašen v Ljubljani.

Glavno trafiko v Ljubljani sta dobili ge. Pompejeva in Golijeva, kojih soproga sta padla v vojski.

Mengeš se v resnici probuja. Oživel je tudi naše staro bralno društvo, ki je začelo prav pridno delovati. Na binkoštni ponedeljek pa nas hoče iznenaditi s svojo zelo zanimivo in zabavno zasnovano vrtno veselico. Zaorila bo zopet po dolgem času v Mengšu naša krasna slovanska pesem iz grl večih pevcev sloveče »Kamniške Lire«; vmes zvoki naše vrle domače godbe, razne zanimivosti i. dr., vse nam jamči za izborno že dolgo zaželjeno in neprisiljeno zabavo. Na binkoštni ponedeljek vse od blizu in daleč v Mengeš!

V Tržiču na Gorenjskem se otvori meščanska šola najbrž že to jesen.

Pri Mariborski posojilnici je bilo podpisane državnega posojila za 1½ milijona kron.

Janičar. Arnošt Cham, nekdanj radikalni Slovenec, pozneje strasten nemškutar, je bil do vojske sodnik v Kočevju. Sedaj se bori proti našim četam na Koroškem na čelu izbrane odpadniške družali, večinoma Kočevski dezertarji. Upamo, da pride pravici v roke.

Nove dinarske bankovce dobimo baje že s koncem t. m.

Nemški »Turnverein« v Celju razpuščen. Naša vlada je razpustila »Turnverein« v Celju. Za nadzornika je imenovan dr. Gvidon Serbec. V njegove prostore se je preselil »Sokol«.

Kolekujte vse vloge na beogradske urade! Nekolekovanane pismene vloge se vržejo enostavno v koš.

Umrli je v Zagrebu g. Iv. Dolinar iz Celja, po Sloveniji znan tovarnar za perilo. Pokojni je bil odločen narodnjak. Blag mu spomin! — V Celju je umrl lastnik gostilne »pri zamorcuc«, Jurij Skobérne, po mišljenju Nemeč, a nemščino je le za silo tolkel.

V našem Prekmurju še vedno vladajo podivjani madžarski bolševiki. Vsak njihov vojak dobi 82 K na dan, a za prehrano si mora sam skrbeti. Ker pa je draginja grozovita — v Zgor. Lendavi velja navadno kosilo 170 K — si vojaki hrano večinoma nakradejo, ozir, naropajo. Zakon so odpravili ter so ženske komunizirali, to se pravi, da so postale nekaka skupna občinska lastnina. Vsak si lahko vzame ženo katerokoli hoče in jo čez par dni sme zopet spoditi.

Prekmurje pri Nemški Avstriji? Dne 30. m. m. so v Murški Soboti proglasili, da se prikloni slovensko Prekmurje k Nemški Avstriji. To predrzno politično spletko je uprizoril od Nemcev podkupljeni odvetnik dr. Obal v Murški Soboti. Nemcem se gre v prvi vrsti le za živila. Takoj so se odprle meje proti Nemški Avstriji in se začele izvažati proti Gradcu velike množine živil. Dr. Obalovi protirevolucionarji so s pomočjo avstrijskih častnikov odstavili madžarsko sovjetsko (socijalistično) vlado ter prevzeli upravo.

Pivovarna »Union« v Ljubljani pod državnim nadzorstvom. Vodstvo te pivovarne in delnice so imeli sami Gradčani. Za nadzornika je imenovan prokurist Jos. Kramar.

Na naslov pošne uprave. Vozna pošta s Krškega na Rako vozi vsak drugi dan. Interes prebivalstva zahteva, da se zopet vpele normalna vsakdanja vožnja, kakor pred vojno. Naravnost obsojati je pa uredba, da poštni — sel iz Rake na Bučko donša pošto dan pozneje, ko jo pripelje poštni voz na Rako. Vsaj vsled te zakasnitve ne kaže naročati dnevnikov, ker dobiš časopise za ves teden skupaj — seveda za nazaj. Kaj če bi se vendar enkrat ustreglo tozadevni že pred vojno vloženi prošnji, da se vpelje voznopostna zveza Krško - Škocjan via Raka Bučka?

Kaj pa Rimske toplice? Vedno beremo, da se razna tuja podjetja stavijo pod državno nadzorstvo. Lastnik Rimskih toplic je trdovraten Nemeč Uhlich.

Za primarija mariborske bolnišnice je imenovan dr. Matko, znani učenjak - strokovnjak posebno v mrzličnih boleznih.

Odvetništvu se je moral odpovedati bivši celjski župan dr. H. pl. Jabornegg.

Za deželnega glavarja nemške Štajerske je izvoljen dr. Rintelen, pristaš kršč. socialistov, hud protivnik Slovencev.

V Trstu je zgorel velik parnik, Airoló, ki je pripeljal iz Genove velikanske množine blaga. Škode je 3 milijone lir.

Zadnje vesti.

Naše meje na Koroškem in Štajerskem določene? — Prekmurje jugoslovansko!

V načrtu mirovne pogodbe, ki je bila izročena delegatom Nemške Avstrije, so do-

Naročite takoj knjižico

„HABSBURGOVCI“

ki je izšla te dni.

Knjižica opisuje zločinsko delovanje Habsburgovcev od njihovega začetka kot klativtcev in občestnih roparjev do konca, ko se je njihova moč zdobila v prah — Knjižica stane K 1.20, s pošto K 1.50 ter se dobi pri upravništvu „Domovine“ v Sodni ulici šte. 6 in po vseh knjigarnah.

ločene njene meje napram naši državi s pridržkom (t. j., da se lahko še vedno kaj spremeni) sledeče:

Na Koroškem:

Od vrha Peči (nad Podkloštrom) po dosedanji kranjsko-koroški meji do Kepe (nad Mojstrano), od tam pa naravnost na sever nekako do Zgor. Voglič v občini Gozdanje (gorovje med Osojskim in Vrbskim jezerom), od tu proti izhodu od meje med Šentviškim in Celovškim okrajnim glavarstvom nekako pri Vel. Bukovju (Grossbuch) v občini Dole (Ponfeld); dalje vzdolž te meje na izhod do Steinbruchkogla, potem severoizhodno do Krke (pri Mostiču); nato ob meji velikovškega sodnega okraja severoiztočno na Špajkkogel (Svinška planina), nato ob meji volšperškega okrajnega glavarstva na jug do Šmartna pod Grebinjem (občina Ruda), nakar gre meja zopet na izhod preko Labudnice (Lavant) med Št. Pavlom in Labudom na Petelinjek (Košenjok v občini Ojstrica nad Sp. Dravogradom).

Na Štajerskem:

Od Košenjaka gre meja k Sv. Urbanu (občina Pernice) čez štajersko deželno mejo, potem po razvodju med Dravo in Sadovo, ozir. tvori mejo dosedanja meja med Mariborskim in Lipniškim okraj. glavarstvom do Mure pod Špiljami. Potem teče meja ob Muri do točke pri Segovcah (zapadno Radgone), kjer se bo meja še določila. Nato severoizhodno med Obrajno in Dietzem, med Farovcami in Fridahofom do bivše avstro-ogrske meje med občino Pölsen na štajerski in Koroški (Karolyfalva) na ogrski strani.

Na Ogrskem

teče nato meja proti severu, vedno nekdanja državna meja do točke pri Sv. Ani-Aigen (okraj Fehring), ki se bo šele pozneje določila in kjer bo meja med Nemško Avstrijo, Jugoslavijo in Ogrsko.

To so glavni obrisi naših mej. Straši nas še dostavek, da ponekod s pridržkom, ozir. se bo natančnejša meja šele določila. Pod »pridržkom« lahko razumemo, da bo odločilo ljudsko glasovanje ali pa da dobimo vse te kraje, ako jih zasedemo. — Ako pa nam tudi vse ostane, kar se nam je tudi prisodilo, vendar je izgubljen Beljak z okolico, cela Ziljska dolina, Špilje in železnica v Radgono.

Meje med Nemško Avstrijo in Italijo. Na Koroškem se začena meja pri Ostrniku ter teče po razvodju med Zilo in Zilico, južno vrat pa prestopi meja Zilico do gore Peč, kjer se dotika naše meje.

Za premirje na Koroškem. Dne 4. t. m. so se začela v Kranju pogajanja za premirje na Koroškem. Našo državo zastopa podpredsednik dež. vlade dr. Žerjav, general Maister, podpolkovnik Miljutin Nedić in kapetan Gjorgje Glihić. Nemško-avstrijsko republiko zastopajo konzul Hoffinger, podpolkovnik Knaus, major Hayer in ritmojster dr. Reinlein.

Nemška Avstrija dobi prosti dohod k Jadransko. Glasom mirovne pogodbe bo imela Nemška Avstrija prost pristop k Jadransko-morju, kakor tudi pravico za svobodno

prevažanje po vseh železnicah, ki vodijo preko nekdanj avstrijskega ozemlja k pristaniščem (Reka, Trst). Za prevoz bodo veljale največje ugodnosti.

★

Demokratski klub, najmočnejša združenje poslancev v Narodnem predstavništvu, si je izbral za predsednike Pečiča, dr. Marinkovića, Popovića in Adolfa Ribnikarja.

Reka posebna država. Vprašanje glede Reke so baje v Parizu že rešili, in sicer tako, da bo tvorilo mesto s Sušakom in Bakrom, otokom Krkom, z delom Istre in z zaledjem, t. j. z vsem ozemljem, ki je navezano na železnico Št. Peter - Reka, posebno svobodno državo pod zaščito zveze narodov. Državi bo vladalo ravnateljstvo iz 2 Italijanov, 1 Jugoslovana, 1 Madžara in 1 reškega meščana. Ta vlada bo imenovana za 3 leta, nakar se bo vršilo ljudsko glasovanje, komu naj nova država pripade. Dosedaj so največje težave v tem, da se natančno določi obseg sveta, ki naj tvori z Reko novo samostojno državo.

Nemci že ugovarjajo. Štajerski deželni svet je poslal mirovni konferenci v Pariz protest zaradi mej na Štajerskem in proti odepitvi Maribora in Radgone od Nemške Avstrije. — Tudi koroški Nemci strastno protestirajo, češ, da se je izročilo Jugoslovanom 70.000 Nemcev in 66.000 Nemcem prijaznih Slovencev. Napadajo antanto, češ, da je poslušala le dr. Žolgerja ter mu v vsem ugodila.

Slovenija je podpisala 40 milijonov kron državnega posojila. Ob zaključku podpisovanja prvega našega državnega posojila se nam poroča, da je Slovenija udeležena s 40 milijoni kron. Ker je velik del naših pokrajin v sovražnih rokah ter se je moglo udeležiti podpisovanja le kakih 800.000 prebivalcev, je uspeh prav zadovoljiv.

Slovenski napisi v Mariboru. Mariborski mestni magistrat je ukazal vsem obrtnikom, da si morajo do 30. t. m. oskrbeti pravilne nove napise v slovenščini ali srbo - hrvaščini. Nemški napisi so prepovedani. Tako čiščenje je brez cincanja treba uvesti po celi Sloveniji.

Odgovorni urednik: Emil Vočob.
Tisk »Narodne Tiskarne« v Ljubljani.
Izdaja: Konsorcij »Domovine«.

Izahaja vsak petek.
Naročnina za tekoče leto 12 K, za pol 6 K.
Posamezna številka 30 vinarjev.
Uredništvo in upravnništvo:
Sodna alica št. 6, prtiličje desno.
Inserati po dogovoru.

1000 delavcev-rudarjev

za moderno urejen premogovnik se takoj sprejme v delo pod zelo ugodnimi pogoji. Javiti se je samo osebno vsak ponedeljek popoldne v našem uradu v Ljubljani. Za dobro plačo, hrano in stanovanje je poskrbljeno, potni troški se pa povrnejo. Odhod vsak torek zjutraj v skupnih transportih.

3-1

Državna posredovalnica za delo
Ljubljana, Gradišče.

Ljubljanska kreditna banka
v Ljubljani.

Delniška glavnica . . . K 15,000.000.—

Rezervni fondi . . . K 4,000.000.—

Podružnice:

v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu,
Gorici, Celju in Mariboru.

Sprejema

vloge na knjižice in na
tekoči račun.

Nakup in prodaja vseh vrst vrednost-
nih papirjev, deviz in valut. Vnov-
čevanje kuponov, izžrebanih zastavnih
pisem in obligacij.

Nakazila in kreditna pisma.

Borzna naročila.

➔ Promese ➔
k vsakemu žrebanju.

➔ Posojila ➔
na vrednostne papirje.

Eskontovanje menic.

Sprejemanje

vrednostnih papirjev v
hrambo in oskrbovanje.

Stavbeni krediti.

Aprovizacijski krediti.

Poslovnica

avstrijske državne
loterije.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po čistih

2%

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje
posojilnica sama za svoje vložnike.

Rezervni zaklad K 1,100.000.

Hranilne vloge K 42,000.000.

Ustanovljena leta 1881.

Največja slovenska hranilnica!
Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica šte. 3,

je imela koncem leta 1918 vlog . . . . . K 80,000.000
in rezervnega zaklada . . . . . „ 2,500.000

➔ Sprejema vloge vsak delavnik. ➔

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Hranilnica je pupilarno varna.

Dovoljuje posojila na zemljišča in poslopja proti nizkemu obrestovanju in
obligatornemu odplačevanju dolga.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno
Kreditno društvo.

Delniška glavnica: K 30,000.000.

Jadranska banka Podružnica Ljubljana.

Rezerve: okrog . . . K 10,000.000.

Centrala: TRST. — Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Metkovič, Opatija, Split, Šibenik, Zader, Ekspozitura Kranj.

Sprejema:

Vloge na knjižice.

Vloge na tekoči in žiro račun
proti najugodnejšemu obrestovanju. —

Rentni davek plača banka iz svojega.

Kupuje in prodaja:

Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontra:

Menice, devize, vrednostne papirje itd.

Izdaja:

Ceke, nakaznice in akreditive na vsa
tu- in inozemska mesta.

Daje predujme:

na vrednostne papirje in na blago, le-
žeče v javnih skladiščih. Daje trgov-
ske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prezema:

Borzna naročila in jih izvršuje najku-
lantneje.

Brzjavni naslov:

➔ **JADRANSKA.** ➔

Telefon št. 257.